

Hisse Geri Alım (Share Buyback) İşlemlerindeki Vergisel Belirsizlikler

Onur ÇELİK – Yeminli Mali Müşavir / Bağımsız Denetçi

Türk Ticaret Kanunu ile Sermaye Piyasası Kanunu düzenlemeleri uyarınca şirketlere esas veya çıkarılmış sermayesinin % 10'una kadar kendi hisse senetlerini iktisap etme yani geri satın alma olanağı verilmiştir.

Önemli bir finansal enstrüman olan hisse geri alım işlemlerine ilişkin süreçte, geri alınan şirket hisselerinin elden çıkartılması, geri alınan şirket hisselerinin elde çıkartılmadan bu hisseler kar payı dağıtılıp dağıtılamayacağı ve kar payı dağıtılmasının mümkün olması halinde ise söz konusu kar payının hukuki durumuna ilişkin vergilendirilme aşamalarında çeşitli belirsizlikler bulunmaktadır.

Kendi Hisselerini Satın Alan Anonim Şirketin Hisselerini Elden Çıkarması

Kurumlar Vergisi Kanunu (KVK) madde 5/1-e uyarınca kurumların en az iki tam yıl süreyle aktiflerinde yer alan iştirak hisselerinin satışından doğan kazançların % 75'lik kısmı kurumlar vergisinden istisnadır.

Bu noktada önem arz eden husus ise “iştirak” teriminden ne anlaşılması gerektiğidir. Konu ile ilgili olarak 1 seri numaralı KVK Genel Tebliği ile 1 Sıra No' lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği incelendiğinde “iştirak hisseleri” deyiminin menkul değerler portföyüne dahil hisse senetleri ile ortaklık paylarını ifade ettiği ve işletmenin, bir başka işletmenin ekonomik ve yönetsel faaliyetlerine ilişkin politikalarına katılabilmek amacıyla onun paylarını satın alarak ortak olduğu anlaşılmaktadır.

Bu durumda akla gelen soru, bir anonim şirketin kendi hissesini satın alması ve belirli bir süre sonrasında söz konusu paylarını elden çıkartması durumunda KVK'da yer alan iştirak hisseleri satış kazancı istisnasından yararlanıp yararlanamayacağıdır.

Konu ile ilgili görüşümüz, kendi hissesini satın alan anonim şirketin hisselerini yeniden satması halinde ortaya çıkacak olan olası karın, bu hisselerin “iştirak hissesi” gibi değerlendirilmesinin mümkün olmaması nedeniyle iştirak satış kazancı istisnasından yararlanamayacağı şeklindedir.

Nedeni ise şirketin geri aldığı kendi payları ile bir başka işletmeye ortak olmaması, bu durumda aldığı payların teorik olarak ancak kendisine ortaklık hakkı tanıyabileceği fakat bir şirketin de yine kendisinin ortağı olmasının mümkün olmamasıdır. Bahsi geçen nedenlerle satıştan doğan kazançlara şartlar yerine getirilse bile kurumlar vergisi istisnasının uygulanamayacağı düşünülmektedir.

Kaldı ki, şirketin kendi hissesini satın alma işleminin TMS 32 düzenlemeleri uyarınca da iştirak hissesi edinilmiş şeklinde değerlendirilemeyeceği ve bu nedenle de hisselerin öz kaynak hesabında öz kaynağı azaltacak şekilde muhasebeleştirildiği gerçeği mevcuttur.

Kendi Hisselerini Satın Alan Anonim Şirketin Satın Almış Olduğu Hisseyi Elden Çıkarmadan Kar Payı Dağıtması

TTK ve SPK düzenlemeleri incelendiğinde, halka açık olmayan anonim şirketlerin kendi hisselerini geri almaları halinde bu hisseler TTK hükümleri uyarınca kar payı dağıtamayacağını, ancak halka açık veya halka açık sayılan anonim şirketlerin ise SPK düzenlemeleri uyarınca bu hisseler kar payı dağıtılabileceğini anlamaktayız.

Bu durumda, SPK düzenlemelerine tabi anonim şirketin geri almış olduğu hisseler kar payı dağıtması halinde vergileme nasıl gerçekleştirilecektir? Kendi hisselerini geri alım programı çerçevesinde satın alan anonim şirket kar payı dağıttığında, hisselerin hukuken sahibi olması ve üzerinde tasarruf yetkisi olması hasebiyle dağıtılacak kar payını da onun hak kazanması gerekmektedir.

Ortada olağanın dışında bir durumun mevcudiyeti bulunmakla birlikte, bahsettiğimiz üzere SPK düzenlemeleri uyarınca bu durum hukuken mümkün görünmektedir. Bu durumda kendi hissesini satın alan ve kar payı dağıtan bu anonim şirketin kendi hisselerine dağıtmış olduğu kar payı ve dolayısıyla oluşacak gelir şirketin geliri olacaktır mı? Söz konusu kar payı ve gelir üzerinden şirket vergilendirilecektir mi?

Vergilendirilecek ise KVK'nın 5/1-a maddesinde düzenlenen iştirak kazançları istisnası hükümlerinden faydalanabilecek midir? İştirak kazançları istisnasından yararlanılacak ise şirket kendi kendine mi iştirak etmiş sayılacaktır? Yoksa söz konusu kar payı üzerinden stopaj mı yapılacaktır?

Kişisel görüşümüz, SPK düzenlemelerinin TTK hükümleri ile çeliştiği şeklindedir. Bu nedenle geri alım programı çerçevesinde geri alınan hisselerle ilişkin hakların çeşitli hukuki ve mali amaçların gerçekleştirilmesine yönelik geçici bir süreçten kaynaklanıyor olması ve paylar şirketin uhdesinde iken pay sahipliğine ilişkin hakların AB düzenlemeleri (Şirketlere ilişkin 77/91 sayılı İkinci Yönerge) çerçevesinde de belirtildiği üzere donması ve payların devri ile donan hakların tekrar canlanması nedeniyle, kendi kendine kar payı dağıtan şirketin, söz konusu tutarları kar payı olarak dikkate almaması ve TMS hükümleri uyarınca geri alınan pay senetlerini öz kaynaklar altında izlemeye devam etmesidir.

Sonuç

Finansal bir enstrüman olan "hisse geri alımı" ile bağlantılı vergisel belirsizliklerin giderilmesi, uluslararası standartlarda işleyen bir hukuk altyapısının kurgulanması ve en nihayetinde uluslararası bir finans merkezi olma hedefi doğrultusunda ülkemiz adına atılacak önemli adımlardan birisi olacaktır.